

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР**

*Присвячується 85-річчю
Українського державного
університету залізничного
транспорту*

**ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ ЗА
ВІДПОВІДНИМИ РІВНЯМИ
ТА СТУПЕНЯМИ**

**ТЕЗИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
КАФЕДР УНІВЕРСИТЕТУ**

(2-3 грудня 2015 року)

Харків 2015

Редакційна колегія

Шумик Д.В. (відп. редактор), Руденко Г.І.,
Калабухін Ю.Є., Колісник К.Е.,
Мкртичян Д.І., Прогонний О.М.,
Скорик О.О., Устенко О.В.,
Захарченко В.В., Костенніков О.М.

ТЕЗИ ОБ'ЄДНАНІ ПО СЕКЦІЯХ

СЕКЦІЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ	3
СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ	41
СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ АВТОМАТИКИ, ТЕЛЕМЕХАНІКИ ТА ЗВ'ЯЗКУ	75
СЕКЦІЯ БУДІВЕЛЬНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	89
СЕКЦІЯ МЕХАНІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	103
СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	113
СЕКЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	125
СЕКЦІЯ ІНСТИТУТУ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ	133

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ВНЗ

Головне завдання сучасної системи освіти – створення умов для якісної освіти, впровадження компетентнісного підходу - це найважливіша умова, що працює на підвищення якості освіти.

Під поняттям «компетентнісний підхід» розуміється спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу буде формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика має сформуватися у процесі навчання і містити знання, уміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості.

Систему компетентностей в освіти складають такі складові: ключові - надпредметні (міжпредметні) компетентності, які визначаються як здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності, ефективно вирішуючи відповідні проблеми; загальногалузеві - їх студент набуває впродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі; предметні - їх студент набуває впродовж вивчення тієї чи іншої дисципліни.

Компетентнісний підхід вимагає особистісної спрямованості при формуванні змісту освіти. Необхідно забезпечити реальну активність студентів у навчальному процесі. Йдеться перш за все про вибір елементів змісту освіти, профілю навчання, способу засвоєння, способу подолання труднощів у навчанні тощо.

О.М. Полякова, О.В. Шраменко

ДО ПИТАННЯ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

На шляху модернізації української вищої освіти одним з головних завдань є формування спеціаліста, який відповідає вимогам динамічного розвитку суспільства, здатний творчо мислити, орієнтуватися в мінливих умовах і приймати ефективні рішення. Усе це в цілому відображує тенденцію підвищення якості вищої професійної освіти в Україні.

Поняття "якість" багатовимірне, а аналіз суті цього терміну для сфери освіти вимагає уточнення і детального вивчення. У всесвітній декларації «Про вищу освіту для ХХІ століття» вказується, що якість у сфері вищої освіти є багатовимірною концепцією, яка повинна охоплювати всі функції і види діяльності: навчальні та академічні програми, наукові

дослідження та стипендії, укомплектування кадрами, матеріально-технічна база, обладнання, робота на благо суспільства і академічне середовище.

Загалом під якістю вищої освіти розуміється рівень отриманих особою знань, умінь і професійних навичок у відповідності з планованими цілями вищого навчального закладу.

У документах Болонського договору наголошується, що відповідно до принципів автономії навчальних закладів, відповідальність за якість вищої освіти лежить окремо на кожному навчальному закладі. Оцінка якості повинна базуватися не на тривалості або змісті навчання, а на тих знаннях, вміннях і навичках, якими оволоділи випускники.

Відповідно до стандартів ISO серії 9000, що діють у системі управління якістю, якість освітнього процесу оцінюється за чотирма складовими:

- 1) якість входу: якість освіти школярів;
- 2) якість вихідних даних - фахівців різного рівня від бакалаврів до магістрів;
- 3) якість ресурсів - кадрових, технічних, методичних, програмних, інформаційних;
- 4) якість організації освітніх процесів.

Діюча в Україні система забезпечення якості включає:

- внутрішнє оцінювання - процес контролю якості підготовки фахівця у ВНЗ вищим керівництвом. Даний контроль здійснюється за оперативним показником навчальної діяльності. Єдиної методики оцінювання на сьогоднішній день не існує;

- зовнішню оцінку - експертне оцінювання діяльності ВНЗ шляхом акредитації та на основі ранжирування ВНЗ.

Акредитація належить до нормативних оцінок контролю якості діяльності ВНЗ, а рейтинг - до критеріальних, що відображує стан закладу відносно інших навчальних закладів України.

Оцінка якості вимагає міжнародного виміру вищої освіти: обмін знаннями, інтерактивні мережі, мобільність викладачів і студентів і міжнародних дослідницьких проектів, при цьому повинні враховуватися національні культурні цінності і середовище.

На сьогодні в Україні, що вирішує завдання формування єдиних освітніх показників і взаємної відповідності освітніх програм загальної та професійної освіти відповідно до Болонської угоди, зберігаються проблеми, які потребують вирішення. Однією з них є проблема розвитку вузівської науки, її зближення з економікою та іншими сферами життєдіяльності суспільства. Для забезпечення якісного викладання, впровадження інноваційних підходів до підготовки майбутніх фахівців, а також з метою продукування нових знань, завдяки яким можна вирішувати проблеми суспільства, доцільно розширювати наукові дослідження на базі ВНЗ. Фокус на викладача як основного носія якості є

необхідною умовою створення і функціонування внутрішньої системи управління якістю ВНЗ. Через мале фінансування, невирішені питання аудиторного навантаження викладачів цей потенціал ще недостатньо використовується, не створюються належні умови для здійснення наукових досліджень.

При формуванні української системи оцінки якості освіти необхідно враховувати як сформований історичний досвід, так і міжнародний досвід функціонування систем оцінювання в різних країнах. Проте слід пам'ятати, що процес упровадження передових ідей зарубіжного досвіду не сумісний з ігноруванням традицій, притаманних українській освіті.

О.В. Сиволовська

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ФОРМ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У МЕЖАХ БОЛОНСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Одним із провідних принципів Болонського освітнього процесу є курс на збільшення обсягу самостійної роботи студентів (СРС), підвищення її якості і продуктивності. Практикою викладання суспільно-економічних дисциплін вироблено такі види самостійної роботи студентів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій і семінарів);
- самостійне вивчення окремих тем курсу;
- підготовка до всіх видів поточного і модульного контролю;
- підготовка до заліків та іспитів;
- написання рефератів і творчих робіт;
- самостійне вивчення та аналіз творів видатних мислителів;
- участь в олімпіадах, наукових і науково-практичних конференціях;
- участь у роботі політклубу, а також у міських і регіональних студентських проектах культурної і соціально-політичної спрямованості.

Ефективність цих видів самостійної роботи студентів може бути забезпечена тільки шляхом взаємодії багатьох чинників, серед яких:

- наявність сучасної матеріально-технічної та інформаційної бази;
- повне методичне забезпечення дисципліни, що вивчається;
- індивідуалізація і варіативність СРС;
- раціональний розподіл часу між різними видами СРС у ході вивчення відповідної навчальної дисципліни;
- постійний контроль викладача за якістю СРС, що доповнюється самоконтролем студентів.

Проблемними залишаються:

- стан матеріально-технічної та інформаційної бази;
- розподіл навчального часу на організацію і контроль різних видів СРС;
- якість навчального та методичного забезпечення;